

Cuprins

Partea întâi

Călătoria	9
-----------------	---

Partea a doua

Strange things	23
Bunica mea, Soljenițin.....	39
Ochi de păun	42
Băiatul care și-a spus gomi no sensei	55
Edi	65
Verde ca malachitul.....	78
Ultimul film al lui Vlad Drăgoi	85
Skatepark.....	91
Ce-i spune o fetiță altei fetițe?	98

Partea a treia

Azulejos	105
Ficțiune polară.....	118
Zei, turiști, migranți.....	125
Ariel Jolie	139
Am văzut diavoli	144
Bruno Farhadi.....	148
Refugiat	159

Partea a patra

Sanctuar.....	171
<i>Coda</i>	219

Ștefan Manasia

CRONOVIZORUL

roman

POLIROM
2020

Ficțiune polară

În fața ferestrei cîț peretele exterior, Marc pedalează la bicicleta de fitness. Pe bulevard, Bucureștiul se tîrăște agonic. E trecut de ora prînzului și hiperactivitatea matinală a încetat. Îmbrăcați în culori la modă toamna aceasta – galben, kaki, verde ca găinațul –, trecătorii sînt un vortex domol de frunze de arțar, frunze gigantice, ultimele desprinse de pe ramurile descuamate, ultimele tîrîte spre cimitirul autumnal, făcîndu-le dreptate lui Decembrie și iernii care nu mai e iarnă, iernii ca o toamnă mai rece, murdară, se gîndește Marc, odihnindu-și coatele pe ghidonul polifuncțional. 22, 22.6, 22.8, 23.4, 24 km/h afișează computerul cu LED-uri multicolore. Aseară parcă nu era ea, sau era ea așa cum își dorește să fie de cîte ori simte nevoia să îmi arate cît mă iubește, și i-am spus nu-ți mai modifica orarul, e înnebunitor, nu țin neapărat să ajungem, și atunci mi-a trimis un mesaj, am reușit să îmi schimb orarul, abia aștept să ajungem, iubitele, S.P.L.E.N.D.I.D. – am tastat eu, așa că la șaptesprezece și cincisprezece eram în taxi – își spune alintîndu-se Marc – și altcineva a pedalat pe bicicleta asta, simțindu-și mușchii acționați de muzica funk, a văzut taxiul coborînd alene pe bulevard, înainte de a o lua pe Strada Dacia, spre Eminescu și, în cele din urmă, rămînînd blocat pe Pictor Arthur Verona, la nici douăzeci de metri de intrarea în cafeneaua Librăriei

Cărturești. Pentru că ne doriserăm să-l vedem și să-l auzim, să-l cunoaștem *in flesh and bone* pe scriitor. Eu am plătit, apoi am coborât amîndoi. Imediat trenul de automobile s-a urnit și taxiul nostru cu stegulețe tricolore ca două coarne de ren ne-a și depășit, s-a oprit iar și a pornit în clipa în care eu împingeam poarta de fier forjat și una din Bufnițele-Librar ne-a somat: „Lume nouă, lume nouă, hai, intrați mai repede, repede, trebuie să înceapă“. Eu am sărutat-o pe Bufnița-Librar pe obraji, am împins ușa de sticlă și am lăsat-o pe Roxanne să coboare prima, atentă, agilă, identificînd locurile libere din al căror unghi l-am putea vedea acceptabil pe Jón Kalman Stefánsson, autorul *Trilogiei Fiordurilor*. 24.8, 25, 25.1, 25.2, 25.5 km/h afișează computerul cu LED-uri multicolore. În spatele lui Marc, o echipă de burtoși ridică greutatea. Muzichia plăcilor și discurilor izbite imită zgomotul ciocanului trîntit peste nicovală, în fierăria unui Hefaistos culturist & tatuat tribal. Așa apare în reclame patronul sălii din complexul situat pe dreapta Bulevardului Colentina, cum mergi către Universitate. N-o să ridice niciodată greutatea, n-o să fac tracțiuni, nu vreau grumaz de bivol african, nici pectoralii unei gorile, sper că nu-ți dorești cumva asta, i-a spus Marc lui Roxanne și, pe urmă, în fața milogelilor ei: N-ai citit ce a scris Kundera despre Musil? Dobitocul a murit ridicînd gantere. A făcut atac cerebral și-a crăpat. Așa că asta e exclus, iubito, nu vreau să ridice greutatea. Cu atît mai puțin aici. Islandezul s-a dovedit în cele din urmă *un clișeu*. Un colind de Crăciun îmbrăcat în negru (sacou, helancă, pantaloni). Încălțat cu pantofi sport gri. Roșcovan, longilin și suplu pentru un cincuagenar. Calviție incipientă deasupra craniului oval, de lăcustă. Voce plăcută și stinsă, ca și cum ar fi plimbat rotocoale de fum de trabuc prin plămîni în timp ce răspundea întrebărilor

(înfiorător de banale – se gîndește Marc și apasă tasta +, vrînd să pedaleze mai greu, concentrat, să elimine kilocaloriile mai rapid). Atunci am văzut, am simțit rasa, își spune. Să fi fost în locul islandezului, tăiam în carne vie cu ironia. Se vedea că a primit la viața lui întrebări și mai slabe, plate ca apa plată. Para printr-o glumă și transforma glumița moderatorului (legată invariabil de fiord, scris, cititori, întuneric, zăpadă, ZĂPADĂ!) într-o meditație deloc inocentă, deloc prozaică, reamintindu-ne, și cel puțin la noi asta pare definitiv pierdut, că funcția romancierului e tocmai să exercite un tip de înțelepciune, o *sagesse* narativă, care ne proiectează – dacă vehiculul textual e perfect asamblat – într-un fel de transă șamanică, făcînd să ne simțim cum se simt probabil macacii japonezi din insula Honshu atunci cînd se îmbăiază, iarna, în apă fierbinte, la izvoare vulcanice, în *onsen*. Iubesc întunericul, a spus islandezul, mă simt protejat de întuneric ca într-o peșteră, în întuneric mă pot izola, pot să citesc și să scriu în voie, a spus islandezul, își povestește Marc, acum în Islanda e lumină, ca la gura unei peșteri, trei, maximum patru ore pe zi. 28, 28.2, 28.6, 28.7, 29 km/h afișează computerul cu LED-uri multicolore. Roxanne era atît de fericită între celelalte cititoare care umpluseră sala și uitaseră să își comande un pahar de vin sau cafele, mesmerizate de glasul lui *Homo narrativus*. Ieri am fost la doar cîțiva pași de un foarte tradus autor european. Am conversat cu directorul editurii (fascinat de sacoul lui albastru-cobalt, compact). Pe urmă am cinat cu Roxanne într-un restaurant șic lîngă Biserica Anglicană, unde am discutat despre romane și romancieri, despre credo-uri astuțioase (scriem ca să-i influențăm pe votanții lui Donald Trump, declamase Jón Kalman Stefánsson). Ieri eram Dl & Dra Literatură, astăzi îmi biciuiesc mușchii, ard caloriile cot

la cot cu tinerii durdulii și puștoaicele cu căști pe urechi, oarbe ca statuile egiptene, lovind banda de jogging, mecanic. 30, 30.2, 30.4, 30.7, 31, 32, 33, 34 km/h afișează computerul cu LED-uri multicolore. Marc apasă STOP și coboară din șaua lată a bicicletei, ia sticla cu apă din suport și bea o gură zdravă. Apa e rece, plasticul recipientului – aburit. Unul din tipii pe care îi vede de fiecare dată la sală are picioarele epilate la sînge. Dreptul i-acoperit în întregime cu un poem și vinițele aferente, cu Decalogul sau imnul unei echipe de fotbal, își spune, urcînd pe platforma stepperului apropiat. Pune picioarele pe pedale. Apasă tot mai accelerat. Setează programul. Mărește pașii. Aleargă.

După ce îi salută pe băieții de la vestiar și pe tipa de la recepție (pentru care e încă omul invizibil), coboară treptele și traversează la stația lui 66. Era cald, ar fi putut merge și pe jos. Dar o să ia troleibuzul, se gîndi, va opri în dreptul parcului și o să-i rămînă mai mult timp pentru plimbare. Strategia lui e să încerce să influențeze oprirea troleului. Se poziționează aparent întîmplător pe marginea peronului, emițîndu-și dorința telepatic, pentru ca șoferul să oprească vehiculul cu una dintre ușile deschise în dreptul lui. Să urce de fiecare dată primul și să găsească un loc izolat. La geam. Ca acum, în spatele tatălui cu băiețelul. „Să știi că am mers să vorbesc cu doamna. Mi-a spus că așa a fost, ți-l luaseră cei de la B.” „Au făcut-o intenționat.” (Tatăl se gîndește un pic) „Eu cred că n-au făcut-o intenționat, cred că l-au luat din greșeală, au crezut că e al unuia din clasa lor. Se întîmplă. Pînă la urmă ți l-au dat înapoi, nu?” „Mereu mi-l iau din greșeală...” (Tatăl, brusc entuziasmat) „Apropo, știi ce mi-a zis doamna?” „Ce?” „Că voi sînteți supercuminți” (gluga roșie se întoarce la nouăzeci de grade și se ridică spre capul tăticii ochelarist) „și,

chiar dacă sînteți mai gălăgioși, ca toți copiii, nu vă bateți nici în pauze, nici în timpul orelor... Mai faceți și voi prostii, ca toți copiii... A. Mai ții minte ieri, cînd am venit să te iau după sport?" „Da.” „Te-am auzit, cînd te îmbrăcai la vestiar și cîntai de se auzea pînă în curte *Deșteaptă-te, româneee.*” „Nu cîn-taaaam.” „Tati, te rog, nu are rost să negi. Ți-am recunoscut vocea și m-am bucurat. Că, o dată, nu cîntai urît și, doi, de ce să îți fie rușine să cînti imnul național?” (Gluga roșie se apleacă ușor, privește acum în dreapta, pe geam) „Apropo, pe tine nu te-au poreclit încă la școală? Pe mine mă porecliseră pînă-ntr-a doa. Dar să știi că nu m-am supărat. Ce, eo nu-i porecleam pe ei?” (Craniul cu ochelari se apleacă în dreapta) „Așa, te-au poreclit pornind de la numele de familie. Și pe mine exact la fel!!! Da' știi ce, tati? O să le treacă. Pe cuvîntul meu că în doi-trei ani o să le treacă. Așa că nu pune la suflet. E bine că la voi nu se bat în clasă. Bine că nu iei bătaie, înțelegi?” „Da, tati”, spune gluga roșie pe care Marc – se ridică de pe scaun, pregătindu-se să coboare – o vede acum mai bine, chipul de fetiță s-a ivit din treningul băiețesc; sportivă și timidă, docilă sub efectul vorbelor tatii, dar și, ușor de ghicit, prinsă pentru mult de azi înainte în plasa de păianjen a gândurilor. Gînduri de fetiță umilită de elevii mai mari, gîndurile cuiva care trebuie cu orice chip să meargă dimineață după dimineață la școală.

„Iazmineee, hai să culegem nuci!” „Ce, băăă?” „Hai să culegem nuci!” Cei doi rîd înecat, atinși de o lepră mentală. „De ce, măăă?” „Ca să ți le bagi în buci.” Al treilea patinează indiferent pe canalul înghețat, „Capuu, bă!”, aude la timp și se ferește – sloiul aruncat se sparge un metru în urma lui. Marc trece de monumentul eroilor, vulturul brîncovenesc cu o cruce în plisc. Crucea, din bronz, au furat-o. „De unde știi că avea și o cruce?”

„Pentru că am văzut-o cu ochii mei mai demult, când am venit în cartier”, spusese Roxanne. „Or să fure odată tot parcul, cu paznicii în gheretele lor cu tot”, se înfuriase Marc, „și bucureștenii nu vor deranja nici măcar cu un scui pat primarul de sector sau primarul general, care-o fi el”. Trecu de rozariumul unde ultimii boboci n-aveau să mai înflorească. Trecu de mesele șahiștilor, tablagiilor, de chioșcul cu jucării de plastic chinezești. În mijlocul lacului, semigolit, se profilează două insulițe. Marc înaintează pe aleea din stînga, hotărît să observe ambarcațiunea din care țiganul aruncă prîjineala în ochiurile puțin adînci, obligînd la un du-te-vino colonia de lișițe. Întotdeauna îl fascinează bărcuțele improvizate din plastic sau tablă, ușoare, manevrabile, de un singur loc. Preferatele pescarilor de pe bălți. Nivelul apei a scăzut cu un metru, poate mai mult. Iar stratul de alge și plante este gros ca o plapumă. În josul digului, șiruri de melci (ca prunele bătute dintr-un pom încărcat), scoici de lac, unele enorme, cu interiorul valvelor sidefat. Lebedele sau pescărușii, ciorile oportuniste se bucură la ridicarea ecluzei așa cum se cuvine. Marc se întoarce în dreptul acesteia, unde un pescar pitic, tot mutîndu-se de pe un picior pe altul, își supraveghează lădița cu roșioare și carași. Doi-trei curioși îl felicită, el privește mîndru dinspre lădiță spre sticla de rom așezată pe balustradă. Apoi se întoarce spre promontoriul de gheață care leagă de țarm cea mai mare dintre insule. Cineva a ajuns acolo, o femeie, dracu' știe cum. Aruncă resturi de pîine în apă și strigă stîrnită nimeni nu știe de ce „Copiii mei, copiii mei, copiii mei, copiii mei!”. Marc se retrage de lîngă piticul victorios și sordid, gata să prefacă peștele în rom, și aleargă în dreapta lacului. Începe să fotografieze. Norii și roata din parcul de distracții. Turlele mînăstirii Plumbuita, lacul. Insulele și